Consum injectat al carrer: vulnerabilitat i reducció de danys

La presència de xeringues abandonades en espais públics del Cabanyal-Canyamelar i la Malva-rosa (València) ha tornat a generar preocupació entre el veïnat dels barris marítims. S'han arreplegat testimoniatges de residents que asseguren haver observat a persones injectant-se drogues a plena llum del dia en parcs i places. Una de les veïnes del barri relata, per exemple, la troballa de huit xeringues al costat dels espigons de la platja de la Malva-rosa. La situació ha portat a alguns veïns a establir comparacions amb la denominada "època de plom" viscuda durant els anys noranta, quan el consum d'heroïna i les seues conseqüències socials van adquirir una elevada visibilitat en estos barris (Falcó, 2026).

Font: ChatGPT

Mo obstant això, l'augment de la visibilitat del consum en determinats espais no permet, per si sol, concloure que existisca una nova epidèmia d'heroïna o que la seua prevalença haja tornat als nivells de dècades anteriors. De fet, els indicadors epidemiològics nacionals confirmen que la prevalença del consum d'heroïna a Espanya es manté en xifres residuals del 0,1% en la població general i que el nombre estimat de consumidors problemàtics es troba estabilitzat (OEDA, 2025).

Les últimes dades europees mostren que l'heroïna continua sent l'opioide il·legal més utilitzat a Europa i continua generant una càrrega sanitària important, però els indicadors de tractament suggereixen que la població consumidora d'heroïna està envellint i possiblement disminuint, al mateix temps que cobren rellevància altres opioides i patrons de policonsum. El que sí constitueix un problema rellevant de salut pública és el consum de drogues per via injectada. L'EUDA (2026) estima que unes 522.000 persones es van injectar drogues a la Unió Europea en 2024 i adverteix que esta via d'administració (encara que és una proporció relativament xicoteta del consum total) concentra una càrrega desproporcionada de danys aguts i crònics, com les sobredosis, les infeccions per VIH i hepatitis B i C, els abscessos, la septicèmia, el mal vascular o altres infeccions bacterianes.

A més a més, parlar de consum injectat en espais públics implica atendre no sols la substància, sinó també al context en el qual es produeix el consum. L'evidència científica més recent mostra que injectar-se en carrers, parcs, edificis abandonats o altres espais públics o semipúblics s'associa amb una major exposició a diferents danys sanitaris i socials. Una revisió sistemàtica i metaanàlisi publicada per Khezri et al. (2025) va reunir 84 estudis i va trobar associacions entre el consum injectat en espais públics i la sobredosi no mortal, l'intercanvi de material d'injecció, la infecció per hepatitis C i la inestabilitat residencial o el sensellarisme. Estos resultats mostren que el consum al carrer no pot entendre's únicament com una conducta individual. En molts casos apareix lligat a situacions de precarietat i a un menor accés a espais segurs, material estèril o atenció sanitària. Això no implica que consumir en la via pública provoque per si mateix estes circumstàncies, sinó que este tipus de consum tendeix a concentrar-se en contextos de major vulnerabilitat (Khezri et al., 2025).

Des d'aquesta perspectiva, limitar la resposta a retirar les xeringues dels carrers o desplaçar a les persones consumidores d'uns espais a uns altres pot quedar-se curt. La reducció de danys parteix precisament de la possibilitat de disminuir els riscos associats al consum fins i tot quan l'abstinència no es produeix de manera immediata. Entre les mesures utilitzades actualment a Europa es troben els programes d'intercanvi de xeringues, el tractament amb agonistes opioides, la distribució de naloxona per a actuar davant les sobredosis i els espais de consum supervisat (EUDA, 2026).

Aquestes intervencions no busquen normalitzar el consum, sinó disminuir algunes de les seues conseqüències més greus i facilitar el contacte amb els serveis sanitaris i socials. En el cas dels opioides, l'EUDA (2026) assenyala que combinar el tractament de la dependència amb mesures de reducció de danys constitueix una part fonamental de la resposta enfront de les sobredosis, les infeccions i altres problemes associats al consum injectat.

Per això, el que està ocorrent en el Cabanyal-Canyamelar i la Malva-rosa pot entendre's com alguna cosa més que un problema de neteja o convivència. La presència de xeringues i el consum en espais públics generen una preocupació lògica entre els qui viuen en estos barris, però també posen sobre la taula una qüestió de salut pública. Abordar-la exigeix atendre tant l'impacte sobre l'espai comunitari com a les necessitats sanitàries i socials de les persones que consumeixen.

Referències

European Union Drugs Agency (EUDA). (2026). *European Drug Report 2026: Trends and developments*. Publications Office of the European Union. Agencia Europea de Drogas

Falcó, M. (2026, 20 de septiembre). Vuelve la "época de plomo" al Cabanyal y la Malva-rosa: heroína y jeringuillas toman las calles. *Levante-EMV*. Noticias Valencia

Khezri, M., Kimball, S., McKnight, C., Rouhani, S., Bunting, A. M., Karamouzian, M., Ompad, D. C., & Des Jarlais, D. (2025). Harms associated with injecting in public spaces: A global systematic review and meta-analysis. *International Journal of Drug Policy, 140*, 104819. https://doi.org/10.1016/j.drugpo.2025.104819

Observatorio Español de las Drogas y las Adicciones (OEDA). (2025). *Informe 2025. Alcohol, tabaco y drogas ilegales en España.* Ministerio de Sanidad. Delegación del Gobierno para el Plan Nacional sobre Drogas.